

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ & ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ (Κ.Ε.Σ.Υ.) ΝΑΞΟΥ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

(δυσλεξία, δυσγραφία, δυσαναγνωσία, δυσορθογραφία, δυσαριθμησία)

[Οι προτάσεις μπορούν να χρησιμοποιούνται τόσο από τους εκπαιδευτικούς όσο και από την οικογένεια του μαθητή. Για περισσότερες προτάσεις δραστηριοτήτων, σας παραπέμπουμε στη σελίδα <http://provasimo.iep.edu.gr/el/odhgoi-gia-sdey-edey-eeep>]

ΑΝΑΓΝΩΣΗ: Στρατηγικές βελτίωσης:

- Δίνουμε στον μαθητή καρτέλες με συλλαβές που περιέχουν όλους τους συνδυασμούς των φωνημάτων. Του δείχνουμε τις καρτέλες και του ζητάμε να διαβάσει τις αναγραφόμενες συλλαβές (βοηθάμε αν δυσκολευτεί). Με τη συνεχή επιμονή και επανάληψη στοχεύουμε στην αυτόματη ανάγνωση των συλλαβών. Αφού κατακτήσει την αυτόματη ανάγνωση των συλλαβών, περνάμε στην ανάγνωση δισύλλαβων, τρισύλλαβων και πολυσύλλαβων λέξεων. Δίνουμε στον μαθητή καρτέλες με δισύλλαβες, τρισύλλαβες και πολυσύλλαβες λέξεις και του ζητάμε να τις διαβάσει. Έχοντας κατακτήσει την ανάγνωση των συλλαβών, θα είναι σε θέση να ενώσει δυο, τρεις ή και περισσότερες συλλαβές και να διαβάσει τις λέξεις που προκύπτουν χωρίς να παραλείπει φωνήματα.
- Παίρνουμε ένα σακουλάκι και ρίχνουμε μέσα καρτέλες στις οποίες αναγράφονται συλλαβές με όλους τους συνδυασμούς συμφώνων και φωνηέντων. Ζητάμε από τον μαθητή να τραβήξει μια καρτέλα και να ονοματίσει τη συλλαβή που αναγράφεται σε αυτή. Αφού ο μαθητής την αναγνωρίσει, του ζητάμε να μας πει λέξεις που να ξεκινάνε ή να περιέχουν τη συγκεκριμένη συλλαβή. Σε περίπτωση αποτυχίας επιστρέφει την καρτέλα μέσα στο σακουλάκι, μέχρι να γίνει σωστά η αναγνώρισή της.
- Φτιάχνουμε καρτέλες συλλαβών οι οποίες περιέχουν τα δίψηφα σύμφωνα, τα δίψηφα φωνήεντα καθώς και τα συμπλέγματα. Δείχνουμε στο μαθητή μία - μία τις καρτέλες και του ζητάμε να «ονοματίσει» τις συλλαβές (κρατάμε τις καρτέλες στις οποίες δυσκολεύεται για το τέλος).
- Αφού κατακτήσει ο μαθητής τις συλλαβές, περνάμε στις λέξεις. Χρησιμοποιούμε τις ίδιες καρτέλες συλλαβών που είχαμε φτιάξει.
- Δίνουμε στον μαθητή απλές ή πολυσύλλαβες λέξεις, ανάλογα με τη δυσκολία του στην ανάγνωση, και του ζητάμε να τις διαβάσει. Κάθε φορά ελέγχουμε αν ο μαθητής σημειώνει κάποια βελτίωση.

- **Κατάλογοι λέξεων, φράσεων και προτάσεων για αναγνωστική εξάσκηση:** Στον ιστότοπο του Κ.Ε.Σ.Υ. Νάξου, στον σύνδεσμο «Υποστηρικτικό Υλικό» είναι αναρτημένοι δύο κατάλογοι λέξεων, φράσεων και προτάσεων για αναγνωστική εξάσκηση με συνοδευτικές οδηγίες για τον εκπαιδευτικό και την οικογένεια: http://kesynaxou.mysch.gr/e-vivliothiki/anagnostiki_exaskisi_A-taxis-MEROS-A.pdf και http://kesynaxou.mysch.gr/e-vivliothiki/anagnostiki_exaskisi_A-taxis-MEROS-B.pdf. Το υλικό αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί τόσο για μαθητές της Α΄ τάξης Δημοτικού που δυσκολεύονται στην ανάγνωση, όσο και για μεγαλύτερους, αν δυσκολεύονται σε τέτοιο επίπεδο. Οι κατάλογοι βασίζονται στο βασικό λεξιλόγιο που περιλαμβάνεται στα αναγνωστικά της Α΄ τάξης Δημοτικού.
- **Δίνουμε κείμενα στον μαθητή σχετικά με τα ενδιαφέροντά του**, με στόχο την προσοχή και επικέντρωση στις λέξεις που διαβάζει. Αν δούμε ότι προσθέτει ή αφαιρεί φωνήματα, συλλαβές ή αντικαθιστά λέξεις με άλλες, του ζητάμε να ξαναδιαβάσει την πρόταση από την αρχή μέχρι να τη διαβάσει σωστά. Επιλέγουμε τα κατάλληλα κείμενα, έτσι ώστε η δραστηριότητα να είναι ευχάριστη γι' αυτόν και να έχει θετική στάση απέναντι στην ανάγνωση.
- Δίνουμε ένα μικρό κείμενο στον μαθητή. Το διαβάζουμε εμείς πρώτα δυνατά και του ζητάμε να προσέχει. Χρωματίζουμε με τη φωνή μας το κείμενο. Έπειτα, του λέμε να το διαβάσει με τον ίδιο τρόπο.
- Η αναγνωστική εξάσκηση καλό είναι να γίνεται καθημερινά για να βελτιωθεί η αναγνωστική του ικανότητα. Στόχος είναι να αποκτήσει μια «αναγνωστική ρουτίνα», αφιερώνοντας κάποιο χρόνο καθημερινά σε ανάγνωση κειμένων. Μπορεί να διαβάζει άρθρα από εφημερίδες ή να επιλέγει ο ίδιος κάποιο λογοτεχνικό βιβλίο που του αρέσει.

Δημιουργία προγράμματος τονισμού.

- Μια δραστηριότητα για τον τονισμό, αλλά και τη σημασία του, είναι να δίνουμε στον μαθητή ζευγάρια λέξεων της μορφής: «γέρος-γερός», «πότε-ποτέ», χωρίς όμως να είναι τονισμένες οι λέξεις. Ο μαθητής έτσι μαθαίνει την ουσιαστική αξία του τονικού συστήματος, αφού ο τόνος σε άλλο φωνήεν, δίνει διαφορετικό νόημα στη λέξη.
- Δίνουμε στον μαθητή λέξεις ο τόνος των οποίων είναι σημειωμένος με χρωματιστό μαρκαδόρο. Ζητάμε από το μαθητή να διαβάσει τις λέξεις προσέχοντας πού είναι κάθε φορά ο τόνος. Αφού ο μαθητής μάθει να διαβάζει σωστά τις λέξεις, τονίζουμε τις λέξεις χωρίς μαρκαδόρο.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΥΧΕΡΕΙΑ:

- **Το κείμενο** που δίνεται για αναγνωστική αποκωδικοποίηση **να είναι στο επίπεδο του μαθητή.**
- Δίνουμε στον μαθητή ένα κείμενο των ενδιαφερόντων του, έκτασης 3-4 γραμμών. Τον καλούμε να το διαβάσει χρονομετρώντας την ταχύτητα ανάγνωσης. Στόχος είναι κάθε φορά που ο μαθητής εκτελεί τη συγκεκριμένη δραστηριότητα να βελτιώνει τον χρόνο ανάγνωσής του έως ότου επιτευχθεί η σωστή ανάγνωση του κειμένου.

- **Να προηγείται σιωπηρή ανάγνωση του κειμένου πριν τη φωναχτή**, ώστε να έρχεται ο μαθητής σε μια πρώτη επαφή με το κείμενο.
- **Να μη διορθώνονται τα αναγνωστικά λάθη του μαθητή**, εφόσον αυτά δεν αλλοιώνουν το νόημα του κειμένου. Αν το νόημα αλλοιώνεται, στην ολοκλήρωση της πρότασης ή της παραγράφου, διακόπτεται ο μαθητής και επισημαίνεται το λάθος του και ο εκπαιδευτικός ρωτάει αν προκύπτει νόημα από αυτό που διάβασε. Ζητάει από το μαθητή να επαναλάβει την ανάγνωσή του και, αν ξανακάνει λάθος, επεμβαίνει ο εκπαιδευτικός και εκφέρει τη λέξη.
- **Ηχογράφηση ανάγνωσης:** Για το σπίτι μια καλή δραστηριότητα είναι ο μαθητής να ηχογραφεί την ανάγνωσή του (με μια συσκευή ηχογράφησης, όπως μαγνητόφωνο, κινητό, τάμπλετ ή άλλο) και να την ακούει. Επαναλαμβάνεται η διαδικασία μέχρι ο ίδιος να είναι ικανοποιημένος από το αποτέλεσμα. Στόχος είναι να περάσουμε σταδιακά από την κομπιαστή, αργή, με λάθη ανάγνωση, στην ευχερή και χωρίς λάθη ανάγνωση.
- Προτάσεις για μαθητές στα πρώτα στάδια ανάγνωσης: <http://www.prosvasimo.gr> («Οδηγοί για ΣΔΕΥ/ΕΔΕΑΥ & ΕΕΠ» ΟΔΗΓΟΣ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ, σ. 75).
- Ακρόαση και ανάγνωση ιστοριών από το <http://www.mikrosanagnostis.gr/istoria.asp>. Περιλαμβάνονται ενδιαφέρουσες ιστορίες για όλες τις ηλικίες με δυνατότητα ανάγνωσης ή και ταυτόχρονης ακρόασης.
- **Προσέλκυση του ενδιαφέροντός του για συνέχιση της ανάγνωσης:** Ζητάμε από το μαθητή να επιλέξει ένα βιβλίο της αρεσκείας του από τη βιβλιοθήκη, με βάση τα εξωτερικά του στοιχεία (τίτλο, εικόνα εξωφύλλου, περίληψη, πρόλογο ή άλλα στοιχεία). Τον βοηθάμε να μαντέψει με βάση αυτά τα στοιχεία το περιεχόμενό του. Για να δει το βιβλίο με πραγματικό ενδιαφέρον, βοηθάει το να ξεκινήσουμε εμείς την ανάγνωση του βιβλίου μέχρι κάποιο κρίσιμο σημείο στο οποίο κορυφώνεται το ενδιαφέρον για τη συνέχεια της ιστορίας. Το σημείο αυτό θα πρέπει να το έχουμε εντοπίσει από πριν. Όσο πιο ενδιαφέρουσα φανεί η πλοκή της ιστορίας, τόσο πιο έκδηλο θα είναι το ενδιαφέρον του μαθητή για συνέχιση και ολοκλήρωση της ανάγνωσης.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ: Στρατηγικές βελτίωσης της αναγνωστικής κατανόησης:

- Δίνουμε στον μαθητή μια **παράγραφο** και του ζητάμε να την **ξαναγράψει με δικά του λόγια χωρίς να αλλάξει το νόημα**.
- Να διαβάζει το **κείμενο αργά και σταθερά**, προσπαθώντας να επικεντρώνεται στο νόημα. Αν δεν το κατανοήσει με την πρώτη φορά, το διαβάζει όσες φορές χρειαστεί. Καθώς διαβάζει, να δημιουργεί νοερές εικόνες που ταιριάζουν με την ιστορία, γιατί έτσι θα τα θυμάται καλύτερα. Έπειτα κάνουμε ερωτήσεις για να ελέγξουμε τον βαθμό κατανόησης.
- **Για τα μαθήματα που χρειάζεται απομνημόνευση, απαιτείται επιπλέον προσπάθεια και υποστήριξη.** Είναι πιο αποτελεσματικό να διαβάζει ο ίδιος το μάθημα δυνατά ή να το ακούει από κάποιον άλλον. Όταν του διαβάζουμε ένα κείμενο, πρέπει να κρατάμε σταθερή και καθαρή τη φωνή μας, να χρωματίζουμε το κείμενο όπου χρειάζεται και να επιτονίζουμε τα

σημαντικά σημεία. Εάν αυτό δεν είναι εφικτό, μπορεί ο μαθητής να χρησιμοποιεί τη μέθοδο της ηχογράφησης (βλέπε παραπάνω).

- Δίνουμε στον μαθητή ένα κείμενο. **Του ζητάμε να υπογραμμίσει τα πιο σημαντικά στοιχεία του κειμένου** π.χ. ποιοι είναι οι πρωταγωνιστές, πότε συμβαίνει, που διεξάγεται η ιστορία, ποια είναι τα συναισθήματα των πρωταγωνιστών κ.τ.λ., ώστε να οργανώσει τη σκέψη του και να αρχίσει να ανταποκρίνεται σε ερωτήσεις κατανόησης.
- **Νοητικοί χάρτες:** Συμπυκνώνουμε την ύλη του μαθήματος σε μια σελίδα, γράφοντας στο κέντρο το θέμα και γύρω γύρω ακτινωτά τις θεματικές ενότητες. Έτσι, η χαρτογράφηση αυτή θα αποτυπωθεί στο μυαλό του μαθητή και θα ανακαλεί πιο εύκολα τις πληροφορίες.
- **Ψυχολογική προετοιμασία:** Οι εικόνες, οι τίτλοι, οι υπότιτλοι του κειμένου μπορούν να αποτελέσουν άριστο υλικό ψυχολογικής προετοιμασίας και προβληματοποίησης.
- **Ανάκληση γνωσιολογικού σχήματος:** Ο μαθητής συνδέει το κείμενο με προσωπικές του εμπειρίες, συσχετίζει προϋπάρχουσες γνώσεις με στοιχεία του κειμένου, τίθεται μπροστά σε μια κατάσταση και καλείται να προβεί σε προβλέψεις.
- **Ανάκληση σχήματος δομής:** Ο μαθητής συνειδητοποιεί ότι το κείμενο (π.χ. διήγημα) δεν είναι απλή παράθεση επεισοδίων αλλά περιγραφή προβληματικών καταστάσεων που αντιμετωπίζουν και προσπαθούν να επιλύσουν οι ήρωες. Γι' αυτό βοηθάει μία γραφική παράσταση πλοκής διηγήματος.
- **Επεξήγηση άγνωστων λέξεων:** Ο εκπαιδευτικός εξηγεί τις λέξεις κλειδιά για την κατανόηση του κειμένου.
- **Στοχοθεσία πρώτης αναγνωστικής προσέγγισης:** Αναφέρεται ως πλαίσιο οργάνωσης πληροφοριών στους νοηματικούς άξονες του κειμένου. Ο μαθητής βοηθιέται να αναζητήσει τις βασικές πληροφορίες του κειμένου και τη νοηματική εξέλιξη.
- **Θεματολογικά σχήματα:** Δίνονται από τον εκπαιδευτικό σε περιπτώσεις δύσκολων κειμένων-πραγματειών. Με βάση αυτά ο μαθητής οργανώνει το περιεχόμενο του κειμένου κατά την πρώτη αναγνωστική προσέγγιση.
- **Ανάκληση γνώσεων:** Ο μαθητής καλείται να πει ή να σημειώσει τι γνωρίζει πριν την πρώτη ανάγνωση. Αφού διαβάσει προσεχτικά το κείμενο, διαπιστώνει αν όσα γνωρίζει επαληθεύονται ή όχι.
- **Επαναδιήγηση του κειμένου:** Δίνει στο μαθητή την ευκαιρία να ασκηθεί στη συγκράτηση των ουσιαστών στοιχείων της ενότητας και της λεκτικής παρουσίασης με λογική συνοχή και λεκτική ευχέρεια.
- **Χρονική αλληλουχία:** Ο μαθητής κατατάσσει τα γεγονότα με τη χρονική τους εξέλιξη (τώρα, πριν, μετά, τελικά κ.λ.π.). Στις περιπτώσεις που γίνεται ετεροχρονισμένη περιγραφή των γεγονότων από το συγγραφέα, ο εκπαιδευτικός εξηγεί τη σκοπιμότητα της τεχνικής και διευκολύνει το μαθητή με σχήματα, π.χ. Αλληλουχία γεγονότων 1° ...2° ...3° ... κλπ.
- **Αιτιώδεις σχέσεις:** Για να αναδειχτούν τα φυσικά, κοινωνικά ή ψυχολογικά αίτια των πραγματειών προσφέρονται οι εννοιολογικοί χάρτες. π.χ. Μετανάστευση (ορφανός, φτωχός,

τόπος, μεταπολεμική κατάσταση), Ξενιτιά (νοσταλγία, σκληρή δουλειά, οικονομία, αναζητά συμπατριώτες)

- **Νοηματική εμβάθυνση κειμένου:** Προτείνονται σχήματα που δείχνουν ποιες δραστηριότητες και με ποια σειρά πρέπει να γίνουν π.χ. «περιγράψω - συσχετίζω - ερμηνεύω»
- **Συμπλήρωση των δεδομένων του κειμένου:** Ο μαθητής εντοπίζει τα «κενά» του κειμένου και κάνει συσχετίσεις, π.χ. αν ο ήρωας είναι μια μητέρα, η αρχέτυπη αντίληψη που έχουμε για τη μητέρα ως πρόσωπο που φροντίζει, αγαπά, θυσιάζεται, ερμηνεύει τη συμπεριφορά της και συμπληρώνει τα κενά του κειμένου.
- **Χαρακτηρισμός και αξιολόγηση ηρώων:** Καλό είναι οι χαρακτηρισμοί να μην εξαντλούνται σε επιθετικούς προσδιορισμούς π.χ. φιλότιμος, έντιμος, συνεπής κλπ. Ο μαθητής βοηθιέται να τεκμηριώνει την άποψή του, να μπορεί να αξιολογεί συμπεριφορές που έχουν σημασία για την εξέλιξη της ιστορίας και να εκτιμά το «δίδαγμα μιας συμπεριφοράς».
- **Εξαγωγή της κεντρικής ιδέας:** Είναι δύσκολη διαδικασία γιατί προϋποθέτει ότι ο μαθητής έχει την ικανότητα να διακρίνει το πρωτεύον από το δευτερεύον και την ικανότητα της αφαιρετικής γενίκευσης. Ένας καλός τρόπος είναι να εντοπιστούν και να διατυπωθούν οι θεματικές προτάσεις κάθε παραγράφου. Ακολουθεί αναγωγή των επιμέρους θεματικών προτάσεων σε γενικότερη ιδέα.
- **Φτιάχνω την ιστορία:** Ο εκπαιδευτικός συγκεντρώνει κενές κάρτες και γράφει μια πρόταση σε κάθε κάρτα. Όλες οι προτάσεις προέρχονται από την ίδια ιστορία. Στην αρχή ο μαθητής διαβάζει όλες τις κάρτες με τις προτάσεις με τυχαία σειρά. Μετά του ζητείται να τοποθετήσει τις προτάσεις στη σωστή σειρά, ώστε να φτιάξει μια ιστορία με νοηματική ακολουθία. Ο αριθμός των καρτών ποικίλλει ανάλογα με το μέγεθος της ιστορίας.
- **Πού είναι η απάντηση:** Ο εκπαιδευτικός αριθμεί τις προτάσεις ή παραγράφους του κειμένου (για πιο προχωρημένο επίπεδο) και ετοιμάζει τις ερωτήσεις κατανόησης. Ο μαθητής διαβάζει ένα κείμενο, όπου κάθε πρόταση/παράγραφος είναι αριθμημένη. Μετά ο εκπαιδευτικός κάνει στο μαθητή ερωτήσεις κατανόησης και του ζητά να πει σε ποια πρόταση/παράγραφο βρήκε την απάντηση.
- **Τι δεν ταιριάζει:** Ο εκπαιδευτικός επιλέγει ιστορίες, όπου σε κάθε παράγραφο υπάρχει μία λέξη ή πρόταση που δεν ταιριάζει με το νόημα της παραγράφου. Καθώς ο μαθητής διαβάζει την κάθε παράγραφο, καλείται να βρει και να διαγράψει την άσχετη λέξη ή πρόταση και να την αντικαταστήσει με μία πιο κατάλληλη. Η ποσότητα και το μέγεθος των προτάσεων ποικίλλουν ανάλογα με το επίπεδο του μαθητή.

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ: Διορθωτικές τεχνικές:

- Διδασκαλία κανόνων που εφαρμόζονται σε μεγάλο αριθμό λέξεων και έχουν λίγες εξαιρέσεις (πηγαίνω, ανεβαίνω, εξαιρέσεις: μένω κ,τ.λ.).
- Εξάσκηση στην ορθογραφημένη γραφή με δοκιμασίες πολλαπλής επιλογής, συμπλήρωσης των σωστών καταλήξεων, εντοπισμού των λανθασμένων και διόρθωσής τους.

- **Αυτοδιόρθωση** : Δίνεται στο μαθητή φύλλο με τρεις στήλες. Στη μια είναι γραμμένες οι λέξεις από τον εκπαιδευτικό και καλυμμένες. Στη δεύτερη στήλη γράφει ο μαθητής, στη συνέχεια αποκαλύπτει τις λέξεις του εκπαιδευτικού και διορθώνει. Οι λανθασμένες απαντήσεις μεταφέρονται στην τρίτη στήλη γραμμένες σωστά.
- **Οικογένειες λέξεων**: Ο εκπαιδευτικός διηγείται μια ιστορία για μια οικογένεια δείχνοντας συγχρόνως εικόνες όπου τα παιδιά μοιάζουν με τη μητέρα τους. Επισημαίνεται ότι τα παιδιά δε μοιάζουν μόνο οπτικά αλλά συνηθίζουν να κάνουν τα ίδια πράγματα με τη μαμά τους. Η ιστορία συνδέεται με τις οικογένειες λέξεων. Παράδειγμα: Η μητέρα σκηνή, τα παιδιά σκηνοθέτης, σκηνογράφος, σκηνογραφία. Αναγνωρίζει λοιπόν ο μαθητής ότι οι λέξεις που προκύπτουν από την ίδια ρίζα γράφονται παρόμοια και φτιάχνει οικογένειες λέξεων.
- **Οπτική διάκριση συνδυασμών – καταλήξεων**:
 - Πρώτο στάδιο: Δίνονται εφημερίδες, περιοδικά και μαρκαδόροι υπογράμμισης. Ζητείται από τον μαθητή να υπογραμμίσει λέξεις που έχουν συγκεκριμένο αριθμό φωνηέντων ή συμφώνων ή κατάληξη. Τα παιδιά καταγράφουν τις λέξεις σε ένα φύλλο που ονομάζουν αναφορά. Σημειώνεται ο κανόνας.
 - Δεύτερο στάδιο : Δίνεται φύλλο εργασίας με λέξεις που ακολουθούν τον κανόνα και τους λείπουν κρίσιμα γράμματα. Συμπληρώνουν τα γράμματα, επαναλαμβάνουν τον κανόνα.
- Του αναθέτουμε να φτιάξει μια ζωγραφιά ή μια γελοιογραφία ή μια σειρά εικόνων (κόμικ) και να βάλει λεζάντες χρησιμοποιώντας τα ρήματα ή τα ουσιαστικά που διδάχτηκε.
- Παιχνίδια με λέξεις (π.χ. κρεμάλα με ρήματα που τελειώνουν σε -εύω, αναγραμματισμοί, κρυπτόλεξα, σκραμπλ κ.ά.).
- Σταυρόλεξα για τη βελτίωση της ορθογραφίας, αλλά και της μνήμης.
- Μπορούμε να διδάξουμε γραμματική μέσα από μια παραλλαγή του παιχνιδιού «πρόσωπο – ζώο - πράγμα». Για παράδειγμα μπορούμε να παίξουμε «ρήμα – ουσιαστικό - επίθετο», όπου θα πρέπει να γράψουμε ρήματα, ουσιαστικά, επίθετα που ξεκινάνε από κάποιο γράμμα της αλφαβήτου. Με αυτόν τον τρόπο ο μαθητής θα εξασκηθεί στη γραμματική και στην ορθογραφία και κάθε φορά θα μαθαίνουμε κάποιον κανόνα.
- **Διδάσκουμε κάποιον κανόνα για ρήματα** (π.χ. ρήματα που τελειώνουν σε –ίζω και –αίνω) και ζητάμε από τον μαθητή να βρει τέτοια ρήματα μέσα στο κείμενο και να τα κατηγοριοποιήσει. Αντίστοιχη δραστηριότητα μπορεί να γίνει με ουσιαστικά, άρθρα κ.α.
- **Στη θεματική ορθογραφία** μπορούμε να σημειώνουμε με έντονο χρώμα τα σημεία που θέλουμε να τονίσουμε. Επίσης, μπορούμε να δουλέψουμε με οικογένειες λέξεων (π.χ. παιδί: παιδίατρος, παιδικός κ.α.).
- **Δραστηριότητες για γράμματα που μπερδεύει (το «ξ» με το «ζ»):**
 - Δίνουμε λέξεις στις οποίες λείπουν κάποια γράμματα και του ζητάμε να τα συμπληρώσει με ζ ή ξ (π.χ. καθαρί_ω, _ύστρα , _ώνη, κατάψυ_η κ.α.).

➤ Έχουμε δύο κουτιά διαφορετικού χρώματος. Στο ένα έχουμε το Ζ και στο άλλο το Ξ. Λέμε στον μαθητή να γράψει λέξεις που να αρχίζουν ή περιέχουν αυτά τα γράμματα πάνω σε χαρτάκια. Έπειτα, ο μαθητής θα πρέπει να ρίχνει στο κατάλληλο κουτί τη λέξη που έγραψε.

• **Δραστηριότητες για τα τζ-τσ :**

- Δίνουμε στον μαθητή λέξεις όπου λείπουν τα σύμφωνα αυτά και του λέμε να τα συμπληρώσει: Π.χ. κο__άνι , __άκι, μελι__άνα (**τζ ή τσ**) κ.α.
- Υπαγορεύουμε στον μαθητή λέξεις όπως τζατζίκι και τσατσάρα και του ζητάμε να εντοπίσει τις διαφορές.

• **Δραστηριότητες για τα γγ-γκ :**

- Δίνουμε στο μαθητή λέξεις όπου λείπουν τα σύμφωνα αυτά και του λέμε να τα συμπληρώσει: Π.χ. πα__άκι, α__ελία (**γγ ή γκ**) κ.ά

➤ **Να εξασκηθεί να γράφει λέξεις που έχουν δίψηφα φωνήεντα (αυ και ευ):**

Έχουμε στήλες, σε μία το **ευ**, σε άλλη το **αυ**, σε άλλη το **φ** και τέλος το **β**. Υπαγορεύουμε λέξεις και ο μαθητής θα πρέπει να τις βάλει στη σωστή στήλη (π.χ. ναυαγός, παιδεύω, ευτυχία, ναύτης, αφεντικό, κλαδεύω, αυλαία, αβίαστα κ.α.).

• **Δημιουργία λίστας ελέγχου συχνών λαθών.** Θα μπορούσε να διατίθεται στον μαθητή μία λίστα με λάθη, τα οποία κάνει συχνά σε γραπτές εργασίες και να εξασκηθεί στη χρήση της λίστας αυτής, όταν ελέγχει την εργασία του για εντοπισμό λαθών, είτε κατά τη μελέτη στο σπίτι, είτε στο σχολείο.

• **Ομαδική δραστηριότητα:** Στο πλαίσιο της τάξης θα παίξουμε το παιχνίδι δημιουργίας λέξεων. Δίνουμε οδηγίες στους μαθητές και τους λέμε π.χ. να δημιουργήσουν ένα ουδέτερο ουσιαστικό. Ένα παιδί λέει από μέσα του την αλφαβήτα και κάποιο άλλο το σταματάει σε τυχαίο σημείο. Το παιδί λέει δυνατά το γράμμα που σταμάτησε και το παιχνίδι ξεκινάει. Λέει π.χ. ότι το γράμμα είναι το π. Οπότε η λέξη μας θα ξεκινάει από π. Το επόμενο παιδί λέει ένα άλλο γράμμα (έχοντας μια λέξη στο μυαλό του), π.χ. λέει το ο, το επόμενο λέει άλλο, μέχρι να σχηματιστεί μια λέξη. Το παιχνίδι αυτό εξασκεί τη μνήμη και τη συγκέντρωση, αφού τα παιδιά πρέπει να θυμούνται ποια γράμματα έχουν ειπωθεί. Αν τα παιδιά για παράδειγμα σχηματίσουν τη λέξη ποτήρι, ο επόμενος για να μην χάσει μπορεί να συνεχίσει τη λέξη λέγοντας το α, για να σχηματιστεί ο πληθυντικός «ποτήρια»). Όταν κάποιο παιδί δεν μπορεί να προσθέσει άλλο γράμμα το παιχνίδι σταματάει. Στο παιδί που σταμάτησε ξεκινάει ο νέος γύρος. Αν βέβαια το παιδί μπορούσε να προσθέσει κάποιο γράμμα και δεν το έκανε, χάνει και του εξηγούμε γιατί. Μέσα από τη συγκεκριμένη διαδικασία οι μαθητές θα μπορούν να μάθουν με ευχάριστο τρόπο ότι για παράδειγμα τα ουδέτερα που τελειώνουν σε -ι- γράφονται με γιώτα. Επίσης, θα διδαχτούν και θεματική ορθογραφία.

• **Στο βιντεοπροβολέα – διαδραστικό πίνακα:** Παρουσιάζουμε το προς ορθογραφία σύντομο κείμενο, γνωστό ή άγνωστο, κατά περίπτωση. Αφήνουμε τους μαθητές να διαβάσουν το κείμενο για ελάχιστο χρόνο με την παρακίνηση να «φωτογραφίσουν» με τα μάτια τους τα δύσκολα σημεία, π.χ. ει, υ, αι, ω, οι κ.ο.κ. Κρύβουμε το κείμενο και τους υπαγορεύουμε επιλεγμένες προτάσεις, φράσεις, λέξεις που έχουν ορθογραφικό ενδιαφέρον. Υποβοηθούμε

όποιους μαθητές έχουν ανάγκη, υπενθυμίζοντας γραμματικούς κανόνες (π.χ. τι είναι, άρα πώς θα τελειώνει, ποια άλλη λέξη θυμίζει, άρα πώς θα γράφεται κ.ο.κ). Τους καλούμε να ξανασκεφτούν και να διορθώσουν την ορθογραφία κάποιων λέξεων που τους υποδεικνύουμε. Ξαναεμφανίζουμε το κείμενο στον πίνακα και τους ζητάμε να εντοπίσουν και να διορθώσουν τα λάθη τους.

- **Χρήση Η/Υ:** Δραστηριότητες ορθογραφίας σε πακέτα λογισμικού όπως «Λογομάθεια», «Οι περιπέτειες του Ξεφτέρη», «Το εργαστήρι της γλώσσας» κ.α.
- **Εικονική αναπαράσταση στη διδασκαλία της ανάγνωσης και της ορθογραφίας.** Η διδασκαλία της ορθογραφίας μπορεί να γίνει με βάση την Εικονογραφική Μέθοδο, στην οποία το σχήμα του γράμματος που ο μαθητής δυσκολεύεται να απομνημονεύσει μετατρέπεται σε εικονογράφημα και έτσι εντυπώνεται καλύτερα στη μνήμη του μαθητή. Π.χ. ο τυχερός παίρνει ύψιλον που μοιάζει με το τυχερό πέταλο

Βραχύχρονη μνήμη: Βελτίωση της βραχύχρονης μνήμης μέσω αντίστοιχων παιχνιδιών μνήμης και συγκέντρωσης:

- **Κατάλογοι αριθμών ή λέξεων:** Βοηθάμε το μαθητή να συγκρατήσει στη μνήμη του μία λίστα από αριθμούς ή λέξεις και του ζητάμε να τις επαναλάβει. Βαθμιαία προσθέτουμε κι άλλες καθώς ο μαθητής εκτελεί τη δραστηριότητα. Αρχικά, μία οπτική ενίσχυση σε μορφή εικονικής αναπαράστασης μπορεί να είναι χρήσιμη.
- **Σειρές γραμμάτων και αριθμών:** Προφέρουμε αρκετά γράμματα σε αλφαβητική σειρά, παραλείποντας κάποιο. Ζητούμε στη συνέχεια από το μαθητή να συμπληρώσει τα γράμματα ή τους αριθμούς που έχουν παραλειφθεί. Π.χ. [3,4 (διακοπή: παύση ή ελαφρό χτύπημα) 6, 7].
- **Αφήγηση ιστοριών από εικόνες:** Τοποθετούμε σ' ένα πίνακα εικόνες που παριστάνουν σκηνές μιας ιστορίας. Απομακρύνουμε τις εικόνες και ο μαθητής πρέπει να πει την ιστορία. Η αφήγηση των γεγονότων της ιστορίας στη σωστή σειρά εξαρτάται από την οπτική μνήμη των εικόνων.
- Να μάθει τις **ημέρες της εβδομάδας**, τους **μήνες** και τις **εποχές**.
- Δραστηριότητες που ενισχύουν τη μνήμη εργασίας:
https://www.games.gr/category/Memory_Game.
- Προτάσεις για ενίσχυση της μνήμης των μαθητών: <http://www.prosvasimo.gr> («Οδηγοί για ΣΔΕΥ/ΕΔΕΑΥ & ΕΕΠ» ΟΔΗΓΟΣ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ, σ. 30).

Ανάπτυξη δεξιοτήτων διαλόγου: Οι ασκήσεις επικοινωνίας είναι πολύ σημαντικές γιατί μ' αυτές ασκείται ο μαθητής στο να μάθει να ακούει με προσοχή, να δίνει σαφείς απαντήσεις και να εκφράζεται ελεύθερα. Τέτοιες ασκήσεις είναι:

- Τα διάφορα παιχνίδια γνωριμίας
- Οι συνεντεύξεις, για να αναπτύξει την ικανότητα να σχηματίζει ερωτήσεις και να δίνει

σαφείς απαντήσεις. Να παίρνει το λόγο σύμφωνα με τους κανόνες της τάξης συνειδητοποιώντας το ρόλο του ομιλητή και του ακροατή αντίστοιχα.

- Να εκφράζει άλλες προσωπικές απόψεις με λόγο κατανοητό, με απλές και ολοκληρωμένες προτάσεις.
- Να διηγείται ανάλογες εμπειρίες, προσωπικές ή άλλες που άκουσε.
- Δημιουργήστε συνθήκες (στις ελεύθερες δραστηριότητες, σε δυαδικό παιχνίδι, συνεργασία με στόχο μίας κοινής κατασκευής κτλ) στις οποίες θα επιδιώκετε την εξάσκηση και χρήση της γλώσσας σε πραγματικές καταστάσεις.
- **Στήνουμε παιχνίδια ρόλων στη στιγμή:** π.χ. κάποιος κάνει την σχολική τσάντα, κάποιος το μολύβι, κάποιος τη γόμα, κάποιος την ξύστρα, κάποιος το τετράδιο, κάποιος το μαθητή κ.ο.κ. Στήνουμε εικονικές συζητήσεις, π.χ. στην τηλεόραση, στη βουλή, σε ένα διοικητικό συμβούλιο ή αλλού για συγκεκριμένο ζήτημα. Ενθαρρύνονται τα παιδιά να επιχειρηματολογήσουν ανάλογα. Υποβοηθούμε όπου χρειάζεται.

Τεχνικές γραφής:

- Κάντε διάγραμμα: Ενθαρρύνετε τον μαθητή να σας πει προφορικά τι θέλει να γράψει και μετά κάντε ένα σχεδιάγραμμα, μια λίστα με τα βασικότερα σημεία όσων έχει πει. Μάθετέ του να γράφει στο κέντρο της σελίδας σε ένα μεγάλο κύκλο το βασικό θέμα του κειμένου που πρέπει να αναπτύξει και μετά να γράφει σε κυκλάκια γύρω από το θέμα ιδέες σχετικές με αυτό που θέλει να αναφέρει. Έτσι θα μπορέσει να σκεφτεί όσα θέλει να γράψει χωρίς να έχει το άγχος ποιο πρέπει να αναφερθεί πρώτο και θα μπορεί στη συνέχεια να τα βάλει σε μια σειρά, χωρίς να ξεχάσει κανένα.
- Οργανώστε την ιστορία που πρέπει να γραφτεί: Μάθετε στο μαθητή να γράφει σε ένα κομμάτι πρόχειρο χαρτί τα βασικά σημεία της ιστορίας που θέλει να αναφέρει: π.χ. πρόσωπα, τοποθεσία, χρόνος, πρόβλημα, στόχος, ενέργειες, λύση. Ζητήστε του στη συνέχεια, δίπλα από κάθε βασικό στοιχείο να γράψει και μερικές λεπτομέρειες, προκειμένου να μπορέσει να οργανώσει την σκέψη και το γραπτό του καλύτερα.
- Ζωγραφίστε το κείμενο: Κάντε διαγράμματα ή απλά σχέδια για να δημιουργηθεί μια ιστορία με σωστή χρονική σειρά και κατανοητό περιεχόμενο.
- **Κλίση ρημάτων (χρόνοι).** Δίνουμε στον μαθητή ένα κείμενο, το οποίο πρέπει να μετατρέψει σε άλλη χρονική βαθμίδα. Επίσης, του δίνουμε προτάσεις με κενά, τα οποία μπορεί να συμπληρώσει με το κατάλληλο χρόνο, αριθμό, πρόσωπο. Σε παρένθεση έχουμε το ρήμα στο α' πρόσωπο ενεστώτα.
- **Να διδαχθεί τη δομή της έκθεσης (πρόλογος - κυρίως θέμα - επίλογος) και την παραγραφοποίηση.** Θα βοηθούσε αρχικά να έχει σχεδιάγραμμα για το τι πρέπει να αναφέρει σε κάθε παράγραφο. Σταδιακά ο μαθητής, αφού κατανοήσει και δουλέψει αρκετά με το σχεδιάγραμμα, θα είναι σε θέση να μπορεί να ανταποκριθεί καλύτερα σε ένα θέμα, χωρίς τη βοήθεια σχεδιαγράμματος.

1. **Πριν τη συγγραφή:** Πριν ξεκινήσει ο μαθητής να γράφει πρέπει να σκεφτεί ποιος είναι ο σκοπός του κειμένου που θα παράγει, να συγκεντρώσει τις σχετικές με το θέμα ιδέες και να τις οργανώσει σε μια λογική σειρά.

Στρατηγικές:

Υποβολή αυτό-ερωτήσεων : Ο μαθητής απαντά σε ερωτήσεις που ο ίδιος θέτει στον εαυτό του, όπως: «ο γενικός σκοπός του κειμένου που θα γράψω είναι...», «η δομή του κειμένου μου θα πρέπει να είναι...», «Τις πληροφορίες που θα χρειαστώ θα τις αντλήσω από...», «Ποιο θα πρέπει να είναι το μέγεθος του κειμένου;», «Πόσο χρόνο έχω στη διάθεσή μου για να το ετοιμάσω;»

Ο μαθητής εφαρμόζει το αρκτικόλεξο της Έκθεσης:

Εκφράζω σκόρπια τις ιδέες μου

Κατηγοριοποιώ αυτές σε ομάδες

Θέτω αυτές σε λογική σειρά

Ελέγχω αν κάποια είναι παράταιρη με το θέμα

ΣΗμειώνω με αριθμούς την προτεραιότητα που τους δίνω

2. **Κατά τη διάρκεια της συγγραφής:** Η αυτο-υποβολή ερωτήσεων βοηθά τον μαθητή να επιλέγει τις κατάλληλες λέξεις και να συντονίζει αποτελεσματικά τις επιμέρους δεξιότητες που εφαρμόζει: «Είναι το νόημα της πρότασης που μόλις έγραψα ολοκληρωμένο;», «είναι το κείμενό μου συνεκτικό;», «μήπως περνά απότομα από τη μια παράγραφο στην επόμενη;», «να βάλω στην αρχή κάθε παραγράφου μια λέξη ή φράση, ώστε να περνά εύκολα από τη μία στην άλλη;», «το περιεχόμενό μου είναι μέσα στο θέμα;»
3. **Μετά τη συγγραφή:** Ο μαθητής πριν παραδώσει το κείμενό του πρέπει να διορθώσει τα τυχόν γραμματικά, συντακτικά, ορθογραφικά και εκφραστικά του λάθη, τη χρήση των σημείων στίξης και να φροντίσει για την καλή εικόνα του γραπτού του (να γράφει καθαρά τυχόν δυσανάγνωστες λέξεις, προσέχει να μην υπάρχουν μουντζούρες).

Στρατηγικές: Αποστασιοποίηση από το γραπτό: Ο μαθητής ξαναδιαβάζει προσεκτικά το κείμενο, προσπαθώντας να αποστασιοποιηθεί από αυτό και διορθώνει τα λάθη που υπάρχουν σε αυτό.

4. **Τα ΣΟΣ της διόρθωσης:** Για να θυμάται τι πρέπει να ελέγξει ο μαθητής μετά την ολοκλήρωση του γραπτού θυμάται το αρκτικόλεξο ΣΟΣ:

ΣΟΣ: (Σ)υντακτικό-Γραμματική - (Ο)ρθογραφία - (Σ)τίξη

Κάθε φορά που ο μαθητής γράφει κάποιο κείμενο, του ζητάμε να το διαβάσει δυνατά και να **διορθώσει μόνος του τα λάθη** που βλέπει (συντακτικά, εκφραστικά, γραμματικά, ορθογραφικά κ.α.). Όταν δεν μπορεί να τα εντοπίσει, τον καθοδηγούμε εμείς. Με αυτόν τον τρόπο θα εξασκηθεί στην **αυτοδιόρθωση** και θα αναπτύξει τις **μεταγνωστικές** του δεξιότητες.

- <http://www.prosvasimo.gr> («Οδηγοί για ΣΔΕΥ/ΕΔΕΑΥ & ΕΕΠ» - ΟΔΗΓΟΣ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ, σ. 95) δραστηριότητες για προετοιμασία μαθητών στην παραγωγή γραπτού λόγου.

Λεξιλόγιο:

- Δραστηριότητες **με συνώνυμα, αντώνυμα, παράγωγα και σύνθετα.**
- **Σύνθετες λέξεις:** Για να δημιουργήσουμε σύνθετες λέξεις έχουμε δύο στήλες. Στην πρώτη στήλη έχουμε τα πρώτα συνθετικά και στη δεύτερη τα δεύτερα συνθετικά σε τυχαία σειρά. Ο μαθητής θα πρέπει να συνδυάσει τις σωστές λέξεις, προκειμένου να φτιάξει μια νέα. Παράδειγμα:

Α΄ Στήλη	Β΄ Στήλη
Μπαίνω	Σοφία
Φίλος	Κορφή
Βουνό	Ιατρός
Παιδί	Βγαίνω

Σύνθετες λέξεις
μπαινοβγαίνω
φιλοσοφία
βουνοκορφή
παιδιάτρος

- **Αντώνυμα:** Δίνουμε δύο στήλες με λέξεις και ζητάμε από τον μαθητή να αντιστοιχίσει καθεμία με την αντίθετή της.
- Δίνουμε στον μαθητή ένα κείμενο στο οποίο **έχουμε υπογραμμίσει κάποιες λέξεις και του ζητάμε να βάλει άλλες χωρίς να αλλάξει το νόημα.** Όταν δεν γνωρίζει κάποια λέξη, του την εξηγούμε εμείς.

Βελτίωση φωνολογικής ενημερότητας:

- Ανάλυση της πρότασης σε λέξεις, της λέξης σε συλλαβές και της συλλαβής σε φωνήματα, π.χ. Πάρε την Μπάλα, μη - τέ - ρα, κ - ό - τ - α.
- Σύνθεση συλλαβών και φωνημάτων σε λέξη, π.χ. γά - λα = γάλα, γ - ά - λ - α = γάλα.
- Ομοιοκαταληξία λέξεων, π.χ. μαρμελάδα - αγελάδα.
- Διάκριση θέσης της συλλαβής στη λέξη, π.χ. αρχή λέξης: κορίτσι (κο), τέλος λέξης: αγόρι (ρι).
- Αφαίρεση ή πρόσθεση συλλαβής ή φωνήματος στη λέξη, π.χ. χα + μένο = χαμένο.
- Αντιστροφή ή αντικατάσταση συλλαβών ή φωνημάτων στη λέξη, π.χ. μπά - λα = λά - μπα.
- Δραστηριότητες με μπερδεμένες συλλαβές ώστε να τοποθετούνται από τον μαθητή στη σωστή σειρά.
- Συμπλήρωση συλλαβών ή γραφημάτων σε ελλιπείς λέξεις.
- Επίλυση σταυρόλεξων

- Προτεινόμενες δραστηριότητες ανάπτυξης φωνολογικής ενημερότητας: <http://www.prosvasimo.gr> – «Οδηγοί για ΣΔΕΥ/ΕΔΕΑΥ & ΕΕΠ» - ΟΔΗΓΟΣ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ, σελ. 47 και 65).

Τεχνικές για τα μαθηματικά:

- **Παίξτε παιχνίδια μαθηματικών:** Κυκλοφορούν πολλά διασκεδαστικά παιχνίδια που περιέχουν πολλά στοιχεία μαθηματικών (π.χ. παιχνίδια με την ώρα, με χρήματα, με σχήματα, με πράξεις). Πολλά αυτοσχέδια παιχνίδια μαθηματικών μπορούν να γίνουν και με χαρτί και μολύβι, με μια τράπουλα κ.ά.
- **Χρησιμοποιείτε υλικά** (τουβλάκια, ξυλάκια) όπου μπορείτε, για να μπορεί το παιδί να σχηματίζει μια καλύτερη εικόνα στο μυαλό του.
- **Ζωγραφίστε το πρόβλημα** (π.χ. αν θέλει να μοιράσει 12 σοκολάτες σε 3 παιδιά, μπορείτε να ζωγραφίσετε 3 ανθρωπάκια και μετά να αρχίζετε να ζωγραφίζετε από πάνω τους σοκολάτες, μια στον καθένα κάθε φορά, μέχρι να μοιραστούν και οι 12). Η οπτική αυτή αναπαράσταση βοηθά πολύ τους μαθητές να καταλάβουν ποια πράξη πρέπει να επιλέξουν.
- **Σημειώστε τα σύμβολα των πράξεων / των αριθμητικών παραστάσεων** με ένα κίτρινο υπογραμμιστή προκειμένου να εστιάζει ο μαθητής εκεί την προσοχή του και να μην κάνει λάθος.
- **Να διδαχθεί βασικές μαθηματικές έννοιες-μονάδες μέτρησης** (π.χ. μέτρο, κιλό κ.α.) καθώς και τις υποδιαιρέσεις τους.
- **Εξάσκηση στο ευρώ και τις χρηματικές συναλλαγές** στην καθημερινότητά του.
- **Στρογγυλά με Αξία:** Αποτελεί ένα πλήρες πρόγραμμα 23 ωρών για τη διδασκαλία των κερμάτων του ευρώ σε παιδιά με σοβαρές δυσκολίες μάθησης και σε παιδιά που το μαθησιακό τους προφίλ βρίσκεται στο στάδιο των προ-αναγνωστικών δεξιοτήτων, της προ-γραφικής ανάπτυξης, των προ-μαθηματικών εννοιών, της μειωμένης ικανότητας συγκέντρωσης της προσοχής, του προφορικού λόγου επιπέδου 3 λέξεων και της ανάπτυξης της λεπτής κινητικότητας. Το λογισμικό βρίσκεται διαθέσιμο δωρεάν στο: <http://www.prosvasimo.gr/el/gia-mathites-me-metria-kai-elafria-nohtikh-kathysterhsh/strogila-me-aksia>
- Σταδιακή βιωματική εξάσκηση στις πράξεις της πρόσθεσης και της αφαίρεσης, με χρήση εποπτικού υλικού (άβακας, τουβλάκια, γλωσσοπίεστρα, κυβάρια κ.τ.λ.), έπειτα σε υπολογιστή με τη μορφή παιχνιδιού και στο τέλος στο χαρτί.
- Να επαναδιδαχθεί τις **βασικές λέξεις κλειδιά** για να μπορεί να κατανοήσει ποια **πράξη** κάνουμε και τότε σε ένα **πρόβλημα**.
- Χορηγούμε στο μαθητή προβλήματα μαθηματικών τα οποία χρειάζονται για την επίλυσή τους την πράξη του πολλαπλασιασμού ή της διαίρεσης. Του εξηγούμε π.χ. ότι όταν έχουμε πληροφορία για το «ένα» και ζητάμε να βρούμε τα «πολλά», κάνουμε πολλαπλασιασμό ή όταν ξέρουμε τα «πολλά» και ψάχνουμε να βρούμε το «ένα» κάνουμε διαίρεση κτλ.

- Προτάσεις για εκμάθηση πίνακα προπαίδειας, καθώς και ενδιαφέρουσες δραστηριότητες, ώστε ο μαθητής να διδαχθεί με παιγνιώδη τρόπο βασικές έννοιες μαθηματικών <http://klouvatos.mysch.gr> (εκπαιδευτικά εργαλεία/προπαίδια - πολλαπλασιασμός)

- **Δραστηριότητες με δεκαδικούς αριθμούς:**

- Να δοθούν στο μαθητή δεκαδικοί αριθμοί και να κληθεί να τους βάλει σε αύξουσα σειρά (π.χ. 5,075 – 5,007- 4,07 – 5,08 – 6,8 – 5,16 – 4,30 – 6,008 – 5,671 – 5,32).
- Δίνουμε στο μαθητή τους εξής αριθμούς: 16,24 3,5 4 και του ζητάμε να τους προσθέσει κάθετα. Στόχος είναι να μάθει να στοιχίζει σωστά.
- Δραστηριότητα όπου πρέπει να συμπληρώσει με τα σύμβολα της ισότητας και της ανισότητας. Π.χ.:

12,01 12,001	6,200.....6,2	145,32.....145,230
3,234.....3,243	24,004.....24,04	8,030.....8,03

- **Στο διαδίκτυο** (παιχνίδια, ασκήσεις και φύλλα εργασίας μαθηματικών):

- <http://www.edaskalos.gr/mathematicslessons.html>
- <https://www.thrania.com>
- <https://www.i-pinakas.com>
- <http://www.math-aids.com>
- <https://www.mathsisfun.com>
- <https://www.math-drills.com> κ.ά.